

اشد الزجر

کار آفرینی نوعی عبادت و ارزش آفرینی است

(مقام معظم رهبری)

مدیریت کار آفرینی و اشتغال

(سیامک وطن خواه، احمد نوشزاد، زینب سلیمی)

اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان بوشهر

به نام خدا

کارآفرینی چیست؟

واژه کارآفرینی از کلمه فرانسوی **Entrepreneur** به معنای «متعهد شدن» نشأت گرفته است. بنابر تعریف واژنامه دانشگاهی وبستر: کارآفرین کسی است که متعهد می شود مخاطره های یک فعالیت اقتصادی را سازماندهی ، اداره و تقبل کند.

اقتصاددانان نخستین کسانی بودند که در نظریه های اقتصادی خود به تشریح کارآفرین و کارآفرینی پرداختند. ژوزف شومپیتر کارآفرین را نیروی محرکه اصلی در توسعه اقتصادی می داند و می گوید: نقش کارآفرین نوآوری است. از دیدگاه وی ارائه کالایی جدید، ارائه روشی جدید در فرآیند تولید، گشایش بازاری تازه، یافتن منابع جدید و ایجاد هرگونه تشکیلات جدید در صنعت و... از فعالیت های کارآفرینان است. کرزنر نیز که از استادان اقتصاد دانشگاه نیویورک می باشد کارآفرینی را این گونه تشریح می کند: کارآفرینی یعنی ایجاد سازگاری و هماهنگی متقابل بیشتر در عملیات بازارها.

کارآفرینی: فرآیندی است که منجر به ایجاد رضایتمندی و یا تقاضای جدید می گردد.

کارآفرینی عبارتست از فرآیند ایجاد ارزش از راه تشکیل مجموعه منحصر به فردی از منابع به منظور بهره گیری از فرصتها.

کارآفرین: فردی است که با تکیه بر نوآوری، تشخیص فرصت ها و پذیرش مخاطره ارزش اقتصادی یا اجتماعی جدیدی بوجود می آورد. (جدید در سطح بنگاه ، سازمان ، در سطح بازار جامعه و یا در سطح جهان)

ویژگیهای شخصیتی کارآفرینان: دیوید مک کلند از استادان روانشناسی دانشگاه هاروارد آمریکا که اولین بار «نظریه روانشناسی توسعه اقتصادی» را مطرح نمود، معتقد است که عامل عقب ماندگی اقتصادی در کشورهای در حال توسعه مربوط به عدم درک خلاقیت فردی است بنابر عقیده ایشان با یک برنامه صحیح تعلیم و تربیت می توان روحیه کاری لازم را در جوامع تقویت نمود، به گونه ای که شرایط لازم برای صنعتی شدن جوامع فراهم آید.

مکلند و همکارانش **اهم ویژگی های را که در مورد کارآفرینان** مورد بررسی واقع و تایید شده بودند، جمع آوری نمودند که عبارتند از:

- نیاز به توفیق
- تمایل به مخاطره پذیری
- نیاز به استقلال
- کارآفرینان دارای مرکز کنترل درونی هستند.
- خلاقیت

خلاقیت

خلاقیت عبارتست از به کارگیری توانایی های ذهنی برای ایجاد یک فکر یا مفهوم تازه. البته برای خلاقیت تعریف های گوناگونی شده است و این تعاریف اشتراک معنایی زیادی دارند. مثلاً برخی از اندیشمندان خلاقیت را صرف مهارت

خلق یک ایده تازه دانسته و افزودن قیود دیگر را دور شدن از مفاد اصلی آن می دانند. اما تورنس، خلاقیت را واجد تفصیل بیشتری دانسته و به عنوان نوعی مسأله‌گشایی مد نظر قرار داده‌است. به نظر وی تفکر خلاق مختصر عبارتست از فرایند حس کردن مسائل یا کاستی‌های موجود در اطلاعات، فرضیه‌سازی درباره حل مسائل و رفع کاستی‌ها، ارزیابی و آزمودن فرضیه‌ها، بازنگری و بازآزمایی آن‌ها و سرانجام انتقال نتایج به دیگران.

خلاقیت شامل تولید چیزی است که هم اصیل و هم ارزشمند باشد و نشأت گرفته از فرایندهای خودآگاه و ناخودآگاه انسان می‌باشد. البته برخی هم معتقدند جان مایه خلاقیت تولید یک ایده است و ارزشمندی امری افزون شده است که در زمینه‌هایی دیگر مانند ارزشمند بودن از نظر تجاری سازی، فرهنگ، علم، فن آوری و سایر زمینه‌ها مطرح می‌شود. اما به لحاظ روانشناختی، توانایی (به مثابه یک مهارت تقریباً قوام یافته) نوفهمی و ساخت ایده‌ی نو و تازه، تمام جوهر خلاقیت است. از نقطه نظر یک دیدگاه علمی محصولات تفکر خلاق گاهی اوقات به تفکر واگرا ارجاع داده می‌شود. همانند دیگر پدیده‌ها در علم یک دیدگاه یا تعریف یگانه از خلاقیت وجود ندارد و به طور متنوع به موارد زیر منسوب شده‌است: فرایند شناختی، محیطی اجتماعی، ویژگی فردی، شانس و همچنین مواردی مانند نبوغ، بیماری‌های روانی و شوخ طبعی پیوند داده شده‌است.

نوآوری

نوآوری، بکارگیری ایده‌های نوین ناشی از خلاقیت است. در واقع به پیاده ساختن ایده‌ی ناشی از خلاقیت که به صورت یک محصول یا خدمت تازه ارائه شود، نوآوری گویند. اختراع به معنای «پدید آوردن محصول جدید» است، اما نوآوری فراتر از آن است و به معنای «معرفی محصولی تازه» است که با ابداع و عرضه صورت می‌گیرد. امروزه نوآوری، از مهم‌ترین عوامل رشد اقتصادی به شمار می‌رود. نوآوری به فضای اجتماعی به عنوان پشتیبان کارآفرینی نیاز دارد. غالباً نوآوری‌های اجتماعی و نوآوری‌های تجاری موجد یکدیگر هستند.

ایده

ایده یا مثال یا صورت یا انگاره یا طرح، در حقیقت یک تصور ذهنی است. شاید بتوان ایده دادن را اولین گام برای حل یک مشکل یا برآورده کردن یک نیاز دانست. به عبارت دیگر ایده ساده‌ترین راه حلی است که انسان در برابر یک مسأله یا نیاز به آن فکر می‌کند. هر چند می‌توان یک ایده را بسط داد و پیچیده کرد. طرح یک ایده، با توجه به ماهیت ذهنی آن، می‌تواند فارغ از هر گونه قید و بندی صورت پذیرد. اما برای عملی کردن آن، باید به بسیاری از این محدودیتها مثل قوانینی فیزیکی، حقوقی و ... توجه کرد. طرح ایده‌های نو، رابطه مستقیمی با خیال پردازی و خلاقیت دارد.

ضرورت و اهمیت فرهنگ کارآفرینی

در عصر جدید، رقابت، بیش تر بر سر منابع و سرمایه هاست و کشورهایی در این عرصه موفق و پیروز می‌شوند که در آموزش افراد متخصص و کارآفرین، موفق باشند. تضمین و تداوم حیات و بقای سازمان‌ها، نیازمند یافتن راه حل‌ها و روش‌های جدید مقابله با مشکلات می‌باشد که به نوآوری و ابداع، خلق محصولات، فرآیندها و روش‌های جدید بستگی دارد.

کارآفرینی را یکی از دو شرط ضروری توسعه‌ی اقتصادی می‌دانند. مهم‌ترین نقش‌های کارآفرینی از این قرارند: موجب گردآوری پس اندازهای عمومی بی‌هدف و سرگردان می‌شود و تشکیل سرمایه‌ها را بهبود می‌بخشد.

منجر به ایجاد اشتغال در مقیاس وسیع می شود، بنابراین کارآفرینی، مشکلات بی کاری را که ریشه ی بسیاری از مشکلات اقتصادی اجتماعی است، کاهش می دهد.

منجر به توزیع مجدد ثروت، درآمد و حتی قدرت سیاسی به صورت عادلانه و... در جامعه می شود.

زمینه سازی فرهنگی

قسمت اعظم فرهنگ کارآفرینی در جوامع کنونی، متأثر از نهادینه شدن فرهنگ علم در جامعه است. فرهنگ کارآفرینی در محیطی امکان پذیر است که هنجارهای غالب بر آن محیط، ارزش ها و باورهای فرهنگ کار و علم را تقویت می کند. کارآفرینی مستلزم کشف یک نیاز اجتماعی است که به شناخت بافت فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جامعه وابسته است. در این بین، دولت در بستر سازی برای کارآفرینی، نقش بسیار مهمی دارد چراکه همیشه بزرگ ترین مانع بر سر راه کارآفرینان، مسائل فرهنگی بوده و دولت می تواند فرهنگ ارزشی کشور را تغییر دهد.

تأثیر کارآفرینی بر فرهنگ

کارآفرینی، یکی از عوامل اصلی فرهنگ سازی محسوب می شود. نظر به این که کارآفرینی در واقع نوعی فرآیند و پدیده ی خلاقیت و نوآوری است، بنابراین مطالعات خلاقیت شناسی تاریخی و خلاقیت شناسی جامعه شناختی، بیان گر آن است که پدیده های کارآفرینی، با انبوه سازی ابداعات و اختراعات و همگانی سازی استفاده از آن ها، نقش بسیار مهمی در ایجاد رفتارهای جدید و شکل گیری الگوهای نوین زندگی و به طور کلی به وجود آمدن فرهنگ جدید داشته اند.

نهادینه کردن فرهنگ کارآفرینی در فرزندان

مطالعات مربوط به گذشته ی کارآفرینان، نشان می دهد آنان در دوران کودکی دارای ارزش های خاص اتکاء و استقلال بوده اند و خانواده ها ی آنان در این راه از هیچ کوششی فروگذار نکرده اند. کارآفرینان به طور معمول دارای روحیه ای هستند که از رضایت و سود آتی خود صرف نظر می کنند تا به پاداش های بزرگ آینده دست یابند. دانش آموزانی که دارای روحیه و توان کارآفرینی هستند، حمایت های مادی و معنوی می شوند. آموزش کودکان برای اتکاء به خود و استقلال اولیای فعال در تجارت و مشاغل ششبه آن، کمک بزرگی در پرورش روحیه ی کارآفرینی در کودکان است.

رشد فرهنگ خودباوری

افرادی که خودپنداری مثبت دارند، بدون کم ترین شک و تردیدی، دارای شایستگی و توانایی برای کارآفرینی و مستحق موفقیت در تلاش های خود هستند. افراد موفق در کارآفرینی، حتی در شرایطی که در ابتدای راه بوده و هیچ گونه امکانات و موقعیتی هم نداشته اند نیز به طور جدی به توانایی ها و شایستگی های خود اعتقاد راسخ و باور کامل داشته اند و با خودباوری قاطع و اعتماد به نفس فوق العاده، در مسیر فعالیت های کارآفرینی گام نهاده اند و به موفقیت و تحقق اهداف خود امیدوار بوده اند.

نقش دانشگاه در مسئله کارآفرینی

هر عمل یا فرایندی که منجر به تولید کالای جدید، ایجاد روش جدید، و بازار جدید میشود آن را کارآفرینی میگویند. به عبارت دیگر، کارآفرینی یعنی تشخیص، ارزیابی، و پیگیری فرصت در زمینه های مختلف. معمولاً، کارآفرینان افرادی هستند ریسک پذیر، و دنیای ما هم پر از مثال های زنده از کارآفرینان و کارآفرینی است. کارآفرینی را بایستی یکی از واقعیت ها و ضرورتها دانست، مخصوصاً در عصر حاضر، عصری که به "جامعه اطلاعاتی" یا "جهانی شدن" معروف است؛ عصری که شاهد رقابت شدید و بیرحمانه در علم، هنر و نوآوری می باشد. این نوع رقابت بیشتر در جوامع توسعه یافته وجود دارد.

کشور ما در زمینه کارآفرینی به مراتب ضعیفتر از کشورهای توسعه یافته است. عدم وجود "کارآفرینی موفق" خود موجب پیدایش بیکاری میشود، هم اکنون جامعه ما با مشکلاتی از قبیل بیکاری و عدم اشتغال فارغ التحصیلان مواجه است.

با وجود اینکه دانشگاه از مراکز اصلی و دانشگاهیان از پیشگامان عرصه کارآفرینی بشمار میروند، هنوز دانشجویان ما با مسئله کارآفرینی که میتواند در اشتغال آنها نقش به سزایی داشته باشد تا حد زیادی بیگانه اند. چرا که زیر ساخت های کافی برای توسعه کارآفرینی در دانشگاهها فراهم نشده است و به دلیل نبود مکانیسم های کافی مشکل اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاهی حادث شده است. بدون تردید، تقویت و توسعه کارآفرینی (به معنای واقعی) در دانشگاهها میتواند موجب حل مشکل اشتغال فارغ التحصیلان شود. کارآفرینی میتواند آینده وضعیت شغلی جوانان را با توجه به نوع رشته و تخصص دانشگاهیشان شفافتر سازد.

در ایران، ما شاهد چنین حرکتی، هر چند مقدماتی، بوده ایم. مثلاً برخی از دانشگاههای ما اخیراً مراکز کارآفرینی تاسیس کرده اند و در این رشته دانشجویان میپذیرند. در حال حاضر، طرحها و برنامه های مختلفی نیز جهت پشتیبانی از توسعه کارآفرینی دانشگاهی انجام شده است. تقویت ارتباط صنعت با دانشگاه و ایجاد رابطه نزدیک بین مراکز علمی و صنعتی یکی دیگر از اهداف مهم کارآفرینی است.

پرورش افراد کارآفرین مسئولیت دانشگاههاست. این نهادهای علمی بایستی محدودیت های ذهنی به کار و اشتغال را از بین ببرند. شرایط را طوری فراهم نمایند تا باعث ایجاد خلاقیت و نوآوری در بین دانشجویان و فارغ التحصیلان شود. علاوه بر آن، در هدایت و تشویق افراد شاغل نیز نقشی فعال داشته باشند. دانشگاه، با برگزاری جلسات و نشست های کارآفرینی باید از اساتید با تجربه و کارآفرینان دعوت نماید تا تجربیات خود را به جوانان انتقال دهند. گذشته از آن، نهادهای علمی و فرهنگی باید در شناسایی کارآفرینان بالقوه فعال باشند.

هدف از طرح موضوع

ایجاد عزمی جدی برای ترویج و توسعه مفهوم کارآفرینی، افزایش اشتغال، کاهش نرخ بیکاری، توسعه بخش خصوصی، ایجاد دانش و مهارت های کارآفرینانه در فارغ التحصیلان دانشگاه و... توانمندسازی افراد به گونه ای که اقدام به ایجاد کسب و کار جدید نمایند ضرورتی تردید ناپذیر است. انطباق فرآیندها و ساختارهای جامعه، سازمانها، دانشگاه ها با کارآفرینی آشنا ساختن همه آحاد جامعه با موضوع کارآفرینی و جلب توجه آنان به مفاهیم ایده پردازی در تقریب با مفاهیم کارآفرینی و عرصه آموزش های کارآفرینی به طور مجازی، آشنا ساختن همه مدیران اجرایی با مفاهیم کارآفرینی برای ترویج فرهنگ کارآفرینی در جامعه الزامی است. لذا این نوشتار به منظور تبیین موضوع

کارآفرینی در راستای استفاده از ظرفیت اطلاع رسانی عمومی تنظیم گردیده و انتظار می رود خوانندگان محترم در حد توان در جهت بیان و انتشار فرهنگ کارآفرینی سعی و جهد نمایند.

دیدگاه صاحب نظران داخلی

(دکتر محمد رضا زالی - رئیس دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران) می گوید: کشور ایران از جمله کشورهایی است که دارای پتانسیل بالایی در کارآفرینی است و در حال حاضر نرخ کارآفرینی در کشور ما 12 درصد بوده و این نرخ در کشور آمریکا نیز در حال حاضر 12 است اما فعالیت کارآفرینانه در کشور آمریکا فرصت طلبانه و در کشور ما اجباری است. با وجود اینکه نرخ فعالیت کارآفرینانه در کشور ما بالا است اما محیط کسب و کار وضعیت مطلوبی ندارد باید کمیت و کیفیت محیط کسب و کار بهبود یافته و به سمت کسب و کار دانش بنیان حکمت کند.

(دکتر محمدعلی مرادی) کسب و کارها باید به سمت کسب و کار نوآورانه حرکت کنند کشوری که هر روز رسانه آن مطلبی در خصوص کارآفرینی و نو آوری نداشته باشد کشوری عقب مانده است.

(دکتر جلیل صمدآقایی، نویسنده، پژوهشگر و نماینده رسمی بنیاد بین المللی کارآفرینی) با بیان دیدگاه پیکاسو که «خلاقیت به معنویت و معنویت به خلاقیت می انجامد» می گوید: افرادی که در اوج خلاقیت هستند باید وارد حوزهی معنویت شوند و کسانی که در حوزهی معنویت هستند باید وارد حوزههای خلاقیت شوند. وی خلاقیت و کارآفرینی را عناصری مرتبط با هم دانست و اظهاردارد: جوهره کارآفرینی خلاقیت است و کارآفرینی جدا از خلاقیت نیست؛ جوهره خلاقیت نیز مرز بین دیوانگی، عقل و نبوغ است؛ چراکه با عینک دانشگاهی و عقل و منطق نمی توان به خلاقیت دست یافت. امروزه در دنیا مباحث خلاقیت تحت عنوان ساده سازی و ساده گویی مطرح است؛ همان طور که انیشتین می گوید: «زمانی که توانستید مطالبی که آموخته اید به زبان ساده بیان کنید تا افراد معمولی متوجه شوند، آن زمان شما آن مطلب را آموخته اید» در واقع همان طور که مباحث باید ساده بیان شود با ارائه محصولات به صورت ساده نه پیچیده، کار خلاقانه انجام داده ایم. صمدآقایی به یکی از قواعد تکنیکی جدید برای ارائه روش های خلاقانه اشاره و گفت: در بررسی مسائل به خود مسئله فکر کنید؛ چراکه راه حل ها در همان اجزاء مشکل است.

کاروکارآفرینی در کلام وحی و روایات ائمه

خدای متعال در کتاب آسمانی قرآن، کار و تلاش و کسب معیشت را مکرراً مورد تأکید قرار داده است از آن جمله

می فرماید: پس در زمین پراکنده شوید و از فضل و کرم خداوند روزی طلبید. (جمعه آیه 114)

و ما در زمین برای شما معیشت ها قرار دادیم اما اندکی شکرگزار این نعمت هستید. (اعراف آیه 11)

پیامبر (ص) در جمع یاران خود فرمودند: فرشته وحی در دلم القا نمود که هیچ کس نمیرد مگر اینکه آنچه از روزی که برای او مقدر شده به تمام و کمال به دست می آورد، هر چند که در طلب آن مشقتی نبرد، پس تقوای الهی پیشه کنید و در طلب روزی نیکو، میانه روی نمایید و مبادا اگر رزق شما دیرتر رسید، از راه معصیت در طلب آن برآید چرا که آنچه خدا برای بندگانش مقدر فرموده از طریق گناه و نافرمانی بدست نیاید.

امام علی (ع): در کار پیگیر باشید زیرا خداوند برای کار مؤمنان پایانی جز مرگ قرار نداده است. (میزان الحکمه، ج

3)

امام باقر (ع): محبوبترین کارها در پیشگاه خدای عزوجل کاری است که بنده بر آن مداومت ورزد، گرچه اندک باشد. (همان)

امام صادق(ع): هرگاه شخصی کاری را آغاز کند، باید تا یک سال آن را ادامه دهد. سپس، اگر خواست به کار دیگری پردازد؛ زیرا شب قدر که آنچه خداوند می خواهد مقدر می کند، در آن یک سال وجود دارد. (همان)

پیامبر خدا(ص): به اندازه ای که تاب و توان دارید، کاری را به عهده بگیرید؛ زیرا خداوند خسته نشود تا آن گاه که شما خسته شوید. محبوبترین کارها در پیشگاه خدا مداومترین آنهاست گرچه اندک باشد. (همان)

کارآفرینی وسیله تقرب الهی

اسلام، به طور کلی، برای تمامی تلاش های انسان، یک جهت کلی تعیین نموده است و آن این که انجام آنها، اگرچه مربوط به زندگی مادی و دنیوی انسان ها باشد، لازم است در مسیر الهی باشد تا از پاداش اخروی نیز برخوردار گردد. بنابراین، در یک نظام اجتماعی، که بر اساس آموزه های نبوی بنا نهاده شده است، اهداف نهایی فعالیت ها باید الهی باشد.

اگر فعالیتی بر این اساس صورت گیرد، دیگر رفاه و آسایش فردی به تنهایی مورد نظر قرار نمی گیرد، بلکه آسایش و رفاه شخص وقتی مطلوب است که آسایش و رفاه دیگران را نیز در پی داشته باشد.

کارآفرینی از دیدگاه رهبری

حضرت آیت الله خامنه ای رهبر معظم انقلاب اسلامی کارآفرینی را نوعی عبادت و ارزش آفرینی خواندند و افزودند: ایران بزرگ امروز بیش از هر زمان دیگر به کار و کارآفرینی نیاز دارد تا همچون عقابی تیز پرواز، در فضای پیشرفت و آبادانی و افتخار اوج گیرد.

ایشان با اشاره به اهمیت کار و کارآفرینی از دیدگاه اسلام ایجاد اشتغال، را علاوه بر جنبه مهم ثروت آفرینی، نوعی زمینه سازی برای به کارگیری گنجینه استعداد های انسانی دانستند و افزودند: ایران، امروز به کارگاه بزرگ تلاش و ابتکار و نوآوری تبدیل شده است اما این واقعیت، تنها گام اول از روند پیشرفت و سرفرازی کشور است.

رهبر انقلاب اسلامی، با تأکید به نیاز اساسی کشور به کار و کارآفرینی خاطرنشان کردند: دو دلیل اساسی یعنی «آمادگی کشور برای جهش» - و «فشار اقتصادی دشمنان»، ثابت می کند که ایران، بیش از هر دوره دیگر به کار و کارآفرینی احتیاج دارد.

حضرت آیت الله خامنه ای در تبیین آمادگی کشور برای حرکتی جهشی، به فراهم شدن زیرساخت های مختلف - پیشرفتهای چشمگیر علمی فناوری و وجود آمدن مدیریتهای قوی و سالم در پرتو 30 سال تجربه مدیریتی اشاره کردند: در پرتو شناخت ملت از تواناییهای خود و جوانانش، فصل توانایی و جهش کشور فرارسیده است و طبعاً در این فصل، کار و کارآفرینی اهمیتی به مراتب فراوان تر دارد.

ایشان، با اشاره به تحریم ها و فشار اقتصادی نظام سلطه افزودند: برای مقابله با این فشارها باید «اقتصاد مقاومتی واقعی» بوجود آوریم که معنای واقعی کارآفرینی نیز همین است.

راهکارهای توسعه کارآفرینی

راهکارهای ساختاری مربوط به اقدامات و برنامه هایی است که زیرساخت های دولتی و سازمانی را برای توسعه کارآفرینی فراهم می سازند.

ارائه تسهیلات فنی، فن آوری، حمل و نقل و ارتباطات برای صنایع کوچک و متوسط.

تعیین سازمان ها و نهادهای متولی برای توسعه کارآفرینی و کسب و کارهای کوچک و متوسط.

ارائه کمک ها و حمایت های مالی در قالب یارانه .

ارائه وام یا بهره های کم و حداقل وثیقه در زمینه تکمیل سرمایه .

ارائه حمایت های مالی برای خرید ماشین آلات و تجهیزات، راه اندازی واحدها، تعویض خطوط تولید، خرید مواد اولیه، راه اندازی واحدهای جدید.

ایجاد بانک و موسسات پولی و مالی دولتی ویژه کسب و کارهای کوچک و متوسط.

ایجاد شرکت های سرمایه گذاری مخاطره پذیره ویژه کسب و کارهای کوچک و متوسط.

ارائه معافیت های مالیاتی.

ارائه معافیت ها و تخفیف های ویژه در تعرفه های گمرکی و سود بازرگانی .

ایجاد و تقویت همکاری های بین دولت، کسب و کارهای کوچک و متوسط و سازمان های بزرگ.

ایجاد، توسعه و تقویت پارکهای فناوری، مراکز رشد و پارک های صنعتی / علمی.

ایجاد مراکز رشد در دبیرستان ها و دانشگاه ها .

تغییر و اصلاح سیستم های ارائه دهنده خدمات اداری به کسب و کارهای کوچک و متوسط .

کاهش الزامات و مراحل اداری ثبت شرکت ها.

کاهش الزامات و مراحل اداری ثبت اختراع .

تدوین برنامه ها، سیاست ها و اهداف ویژه توسعه کارآفرینی و کسب و کارهای کوچک و متوسط.

تصویب قوانین حمایت از کسب و کارهای کوچک خوداشتغال .

ایجاد مراکز خدمات مشاوره ای در تهران و مراکز شهرهای بزرگ.

ایجاد مراکز خدمات مشاوره ای در پارک های فناوری، مراکز رشد و شهرک های صنعتی.

توسعه واحدهای خوداشتغالی.

تدوین برنامه حمایتی برای تقویت همکاری بین کسب و کارهای کوچک و متوسط و مراکز تحقیقاتی .

ایجاد کلینیک های مشاوره کسب و کارهای کوچک در دانشگاه ها .

ایجاد بانک ایده تجاری در سطح ملی .

ایجاد بنیاد ملی توسعه کارآفرینی ایران .

ایجاد شبکه های کارآفرینی .

ایجاد واحدهای مشاوره کارآفرینی در بانک ها .

ایجاد مراکز کارآفرینی در شهرداری ها در کشور.

ایجاد شرکت های مخاطره پذیر جهت حمایت از کارآفرینان .

نکته آخر: از مهم ترین راهکارهای توسعه کارآفرینی، که می توان آنرا پیش نیاز توسعه بویژه توسعه کارآفرینی برشمرد، ترویج و گسترش فرهنگ کارآفرینی است امروز توجه به این امر ضرورتی اجتناب ناپذیر بلکه حیاتی برای کشور است، بهره گیری و استفاده حداکثری از دارایی ها، ظرفیت ها و توانمندی ها مستلزم توجه بیش از پیش به موضوع کارآفرینی است، یقیناً تبیین وجوب و ضرورت این امر یک وظیفه و رسالت همگانی است، شرایط خاصی برفضای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی داخلی و بین المللی حاکم است و تنها سلاح و ابزار قوی برای برون رفت موفقیت آمیز از این وضعیت جهاد همگانی برای استقرار فرهنگ کارآفرینی در جامعه است، لذا هر فردی از آحاد جامعه می بایست نقش خود را به درستی شناخته و در پی ایفای مسئولیت خود باشد، فضای جامعه کنونی ما باید آکنده از توجه به مقوله ارزشمند کارآفرینی باشد. ائمه جمعه، مبلغان دینی، روحانیون، فرهنگیان، دانشگاهیان و... می توانند در گسترش و زمینه سازی برای کارآفرینی موثر واقع شوند به شرط آنکه اهمیت آنرا به وضوح ادراک نموده و در پی ادای دین خود نسبت به جامعه و اجتماع بوده و ارزش آفرینی و راه گشای بودن کارآفرینی را باور داشته باشند. پس بیایید همه با هم از تمام ظرفیت های رسانه، محافل و مجالس دینی، رسمی و غیر رسمی استفاده نموده و مروجی برای اشاعه و ترویج کارآفرینی در جامعه باشیم اگر به آینده فرزندان خود و این مملکت می اندیشیم این راهی روشن و امید بخش است که با آگاهی دهی مناسب از سوی ما می تواند در منظر جوانان ما قرار گیرد.